

sok évre nyúlik vissza; az eddigi kísérletek azonban csődöt mondtak a meglévő egyedüli kéziratok végtelen nagy számán.

A jelenlegi vállalkozás az 1951. évvel kezdődik. Az akkor létesült Joint Committee on Historical Manuscripts (Egyesített Történelmi Kézirat Bizottság), amelyet az Amerikai Történelmi Egyesület javaslatára az Amerikai Levéltárosok Egyesülete és az Amerikai Állami és Helyi Történelmi Egyesület hozott létre, - végeredményben az alábbi kettős következtetésre jutott:

1. kéziratok központi katalógusának szerkesztése során nem tűzhető ki többé célul valamennyi kézirat egyedüli címfelvétele; ehelyett elsősorban a kéziratgyűjtemények jegyzékbe foglalására kell törekedni;
2. ilyen katalógus létesítésének előfeltétele kéziratkatalógizálási szabályzat kidolgozása; a szabályzatban figyelemmel kell lenni a szóban forgó kéziratgyűjtemények speciális adottságaira (kor, alak, nyelv stb.).

Mind Ezeket a megállapításokat azután terv formájában rögzítették is; első lépésként a Library of Congress vállalkozott a szabályzat elkészítésére.

Ennek eredményeképpen a kéziratgyűjtemények katalógizálási szabályzata el is készült. (Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress. Manuscripts. Preliminary edition. Preprint of the Rules for Collections of Manuscripts, /Washington:/ September 1954. 10 p. processed.) A szakértőknek kiadott szabályzatot valamennyi érdekelt fél - beleértve a Joint Committee-t és az American Library Association-t is - elfogadta. Így most már megvan az alap az országban lévő kéziratállomány adatainak egységes formában történő összegyűjtésére.

A következő lépés tehát a katalógus összeállítása. A Library of Congress annak a tanácsadó bizottságnak a segítségével, amely a különösképpen érdekelt csoportok képviselőiből áll, a kéziratgyűjtemény-állománnyal bíró intézményektől szabvány űrlapokon, illetve kérdőíveken bekéri az állományokra vonatkozó adatokat. Ezeket a beérkezett jelentéseket fogják azután címlírás formájában nyomtatott katalógus-cédulákon kiadni. Az egyes cédulák - a gyűjtemény leírásán és helyén fe-

lül - a gyűjteményekben szereplő személyek, intézmények, földrajzi helyek és legfontosabb tárgykörök jegyzékét is tartalmazni fogják. Ilymódon keresztkatalógus (szótárkatalógus) összeállítása válik majd lehetségessé.

A tervek szerint később az anyagot könyv formájában is ki fogják adni.

Eredeti cím: A National Union Catalog of Manuscript Collections at LC.
Megjelent: Library Journal. 84.vol. 1959. 3.no. 393-394.p.
OSzK.ford. sz.: 1998.

+ + + + +
+ + +

Tájékoztatásul megemlítjük, hogy az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában is néhány évvel ezelőtt megindultak a hazai köz- és magángyűjteményekben őrzött kéziratok, valamint a külföldön található hungarica-kéziratok központi címjegyzékének (KKC) munkálatai. A statisztikai ivek alapján való felmérés 1954-ben megtörtént. Jelenleg folyó munkák: a lelőhelyek áttekintő felmérése a helyszínen, a lelőhelyek irodalmának összegyűjtése (eddig kb. 1200 cédula), az egyes kéziratok irodalmának gyűjtése, a lelőhely megjelenésével, folyóiratok és önálló munkák rendszeres bibliografizálása alapján (eddig mintegy 32 000 rendezett adat), valamint bel- és külföldi antikvár-katalógusok hungarica-kéziratokra vonatkozó adatainak kicédulázása (eddig kb. 1000 cédula). Az 1959-ben megjelent kéziratkatalogizálási utmutató biztosítja a jövőben készülő kéziratileírások egységességét. Több könyvtár saját kéziratos anyagát illetően kész résztvenni a KKC kiépítésében.

Megjegyezzük, hogy a magyarországi KKC az amerikaiétól eltérően nemcsak nagyobb kéziratgyűjtemények általános leírását, hanem az egyes darabok egyedi leírását és nyilvántartását tűzte ki célul.